

Protokół

z kontroli problemowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Radkowie

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radkowie jest gminną jednostką organizacyjną, utworzoną do realizowania zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje Gminę, w której zamieszkuje 2 588 mieszkańców. Wójtem Gminy jest Pan Stanisław Herej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radkowie został utworzony Uchwałą Nr IX/27/90 Gminnej Rady Narodowej w Radkowie z dnia 15 marca 1990 roku w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie.

Ośrodek posiada własny REGON 15009619 i NIP 656-19-62-834.

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie jest Pani Halina Knapik.

Ośrodek działa w oparciu o:

Statut przyjęty Uchwałą Nr XIV/78/2012 Rady Gminy w Radkowie z dnia 24 kwietnia 2012 r. w sprawie nadania Statutu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Radkowie.

Uchwałą Nr XXXIII/179/2010 Rady Gminy w Radkowie z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie ustalenia sposobu sprawienia pogrzebu przez Gminę i zasad zwrotu wydatków poniesionych na usługi pogrzebowe. Uchwałą Nr IV/18/2011 Rady Gminy w Radkowie z dnia 15 lutego 2011 r. uchylono § 6 mówiący o zwrocie wydatków za sprawienie pogrzebu.

Zarządzenie Nr 9/2004 Wójta Gminy w Radkowie z dnia 15 czerwca 2004 r. w sprawie upoważnienia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy oraz do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie wykorzystania zadań zleconych.

Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr 3/2012 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie z dnia 7 maja 2012 r.

Uchwałą Nr XXI/106/09 Rady Gminy w Radkowie z dnia 25 sierpnia 2009 roku w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na pomoc rzeczową, zasiłki celowe i zasiłki okresowe przy przekroczonym kryterium dochodowym określonym w art. 8 ust 1. Ustalono, że całkowitemu zwrotowi podlegają zasiłki, jeżeli dochód przekracza 200% kryterium dochodowego, a częściowemu zwrotowi do 200 %.

Uchwałą Nr XX/101/09 Rady Gminy w Radkowie z dnia 16 czerwca 2009 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego oraz ustalenia warunków odpłatności za pomoc udzielaną w zakresie dożywiania dla osób i rodzin, których dochód przekracza kryterium dochodowe (z bezpłatnej pomocy korzystają uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, których dochód na osobę nie przekracza 200% kryterium dochodowego).

Uchwałą Nr XIII/77/2012 Rady Gminy w Radkowie z dnia 6 marca 2012 roku w sprawie wyznaczenia podmiotu właściwego do realizacji zadania własnego gminy w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej – wyznaczono GOPS jako podmiot właściwy.

Zarządzenie Nr 2/2012 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie z dnia 7 maja 2012 r. w sprawie ustalenia ceny za 1 godzinę specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 roku (1 godz. usług od 1.04. br. kosztuje 19,73 zł).

Zarządzenie Nr 4/2011 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie z dnia 1 kwietnia 2011 r. w sprawie ustalenia ceny za 1 godzinę specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2011 roku (1 godz. usług od 1.04.2011 r. kosztowała 17,36 zł).

Zarządzenie Nr 9/2010 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie z dnia 23.08.2010 r. w sprawie wytycznych do realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Zarządzenie Nr 6/2012 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie w sprawie ustalenia procedur do działań w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych z zaburzeniami psychicznymi.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Magdalena Pracon – starszy inspektor w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego – koordynator kontroli - na podstawie upoważnienia do kontroli nr 1104/2012 z dnia 16 listopada roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Segiecińską.
2. Barbara Nowak – Kierownik Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego - na podstawie upoważnienia do kontroli nr 1103/2012 z dnia 16 listopada 2012 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Segiecińską.
3. Zofia Syska – Koordynator Wieloosobowego Stanowiska ds. Organizacyjnych Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego - na podstawie upoważnienia do kontroli nr 1102/2012 z dnia 16 listopada 2012 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Segiecińską.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie* pod pozycją Nr 3.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 19 – 20 listopada 2012 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2012 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. *Funkcjonowanie ośrodka w zakresie zatrudnienia i organizacji pracy.*
2. *Ocena realizacji zadań własnych gminy dofinansowywanych z budżetu państwa.*
3. *Jakość usług opiekuńczych na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku.*
4. *Kontrola jakości pracy socjalnej poprzez analizę indywidualnych przypadków ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania instrumentu pracy socjalnej - kontraktu socjalnego.*
5. *Sposób wdrażania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.*
6. *Zbadanie procedury opracowania i wdrażania przez gminę strategii rozwiązywania problemów społecznych.*

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radkowie mieści się w budynku Urzędu Gminy, tel. 34 35 411 20. W wyniku przeprowadzonej wizytacji ustalono, że jednostka zajmuje trzy pomieszczenia usytuowane na I piętrze, wyposażone w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej.

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji GOPS jest: niepełnosprawność, bezrobocie i długotrwała lub ciężka choroba.

Wypłata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest w Kasie Banku Spółdzielczego Włoszczowa Filia w Radkowie lub przelewem na indywidualne konta bankowe klientów.

Ad 1. Funkcjonowanie ośrodka w zakresie zatrudnienia i organizacji pracy.

Przedmiotem kontroli było zbadanie zgodności kwalifikacji kadry kierowniczej Ośrodka oraz pracowników zajmujących się zadaniami z zakresu pomocy społecznej z przepisami ustawy o pomocy społecznej (Zał. 1 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze).

W dniu kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Radkowie zatrudnionych było 8 pracowników merytorycznych na umowę o pracę, w tym: kierownik, główny księgowy, 3 pracowników socjalnych (w tym jedna osoba z POKL), aspirant pracy socjalnej oraz 2 opiekunki specjalistyczne.

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, iż Kierownik posiada odpowiednie wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ukończyła specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni, zatrudnieni w kontrolowanej jednostce legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach oraz posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Do obowiązków pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy, prowadzenie akt osobowych klientów.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

- miernik: liczba mieszkańców gminy

liczba zatrudnionych pracowników socjalnych w GOPS = 2 588/2 = 1 294

Z powyższego wynika, iż stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), na jednego pracownika socjalnego przypada 1 294 mieszkańców.

Ad 2. Ocena realizacji zadań własnych gminy dofinansowywanych z budżetu państwa.

Zasiłki stałe.

Z danych zawartych w sprawozdaniu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej za III kwartały oraz informacji przekazanych przez Kierownika Ośrodka (Zał. Nr 2 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) wynika, iż w 2012 roku, do dnia kontroli pomoc w formie zasiłku stałego przyznano dla **10 osób**, z czego **5 osób to osoby samotne**. Łączna kwota wypłaconych zasiłków stałych w 2012 roku to **15 253 zł**. Za **7 osób** Ośrodek opłaca składkę zdrowotną, której koszt za III kwartały wyniósł 1 284,31 zł.

W dniach kontroli zasiłek stały otrzymywało 7 osób.

Kontroli poddano wszystkie teczki z dokumentacją stałych zasiłkobiorców, na podstawie której wydano decyzje administracyjne nr:

GOPS.8211.11.2011; GOPS.8210.2.2012 i GOPS.8210.1.2.2012; GOPS.8210.4.2011 i GOPS.8210.1.5.2012; GOPS.8210.1.2012 i GOPS.8210.1.1.2012; GOPS.8210.14.2011POKL i GOPS.8210.1.3.2012; GOPS.8210.3.2012; GOPS.8212.21.2011 i decyzja uchylająca GOPS.8210.4.U.2012.

Dokumentacja prowadzona jest w teczkach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz adresem klienta. Skontrolowana dokumentacja zawiera dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty potwierdzane są „za zgodność z oryginałem”, zawierają datę wpływu do ośrodka. W decyzjach przyznających pomoc odnotowano rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej z 2009 r. i po zmianie kryterium – aktualnie obowiązujące.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W decyzjach informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Decyzje o przyznaniu pomocy klienti odbierali osobiście, co potwierdzali podpisem i datą odbioru.

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W stosunku do zasadności przyznanych świadczeń nie wniesiono zastrzeżeń.

Zasiłki okresowe.

Z danych zawartych w meldunku MK1/MK2 za III kwartały oraz informacji sporządzonej przez Kierownika GOPS wynika, iż w roku 2012 pomoc okresową przyznano **12 osobom**. Kwoty świadczeń wyniosły w łącznej wysokości **5 983 zł**, w tym z **dotacji celowej 5 125 zł** i **858 zł ze środków własnych**. Głównym powodem przyznania tej formy wsparcia było bezrobocie – 6, długotrwała choroba – 2.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację osób objętych pomocą okresową, na mocy której wydano decyzje administracyjne o numerach:

GOPS.8211.5.2012, decyzja zmieniająca wysokość: GOPS.8211.1Z.2012 oraz decyzja uchylająca GOPS.8211.1.U.2012; GOPS.8211.3.2012; GOPS.8211.4.2012 i decyzja GOPS.8211.15.2012; GOPS.8211.18.2012; GOPS.8211.12.2012; GOPS.8211.8.2012; GOPS.8211.35.2012; GOPS.8211.11.2012POKL; GOPS.8211.13.2012POKL; GOPS.8211.4.2012; GOPS.8211.1.2012.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek posiadał datę wpływu). W aktach znajdują się aktualne dochody z zakładów pracy, odcinki emerytur i rent, zaświadczenia z powiatowych urzędów pracy, zaświadczenia o wysokości świadczeń rodzinnych.

W decyzjach administracyjnych, wydawanych na wsparcie w formie zasiłków okresowych, widnieje aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej, Kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej z 2009 r. i 2012 r.

W przedmiotowych decyzjach informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag. Wysokość świadczeń wypłacana zgodnie z art. 38 ustawy o pomocy społecznej.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Z danych zawartych w sprawozdaniu z realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za III kwartały 2012 roku oraz z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wynika, iż pomocą w tym zakresie objęto ogółem **145 osób**. Całkowity koszt Programu wyniósł **21 905 zł**, w tym dotacja **13 379 zł** i środki własne **8 526 zł**. Pomoc w formie gorących posiłków otrzymały **ogółem 83 osoby** na łączną kwotę **16 855 zł**, w tym dzieci do 7 roku życia 8 i 73 uczniów. W 2012 roku Ośrodek objął pomocą w formie zasiłku celowego **23 osoby**. Koszt zasiłków celowych wyniósł **5 050 zł**.

Dożywianie prowadzone jest aktualnie w niżej wymienionych placówkach oświatowych na terenie gminy Radków:

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba dożywianych uczniów	Średni koszt posiłku	Rodzaj posiłku
1.	Zespół Szkół w Radkowie	64	4,00 zł	gorące danie
2.	Przedszkole Samorządowe w Radkowie	10	3,00 zł	gorące danie

Dodatkowo w roku 2012 do dnia kontroli Ośrodek sfinansował koszt posiłku dla 20 uczniów, którzy uczęszczali do szkół poza terenem gminy Radków. Koszt posiłku wyniósł od 1,30 zł do 8 zł za całodzienną wyżywienie.

Pozytywnym jest fakt, iż wszystkie dzieci w placówkach oświatowych na terenie gminy Radków otrzymują gorący posiłek, co zgodne jest z ideą Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej **pomocy w formie zasiłków celowych** w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr:

GOPS.8212.4.D.2012;   GOPS.8212.32.D.2012POKL;   GOPS.8212.10.D.2012;
GOPS.8212.18.D.2012;   GOPS.8212.25.D.2012POKL;   GOPS.8212.20.D.2012;
GOPS.8212.8.D.2012;   GOPS.8212.27.D.2012POKL;   GOPS.8212.28.D.2012;
GOPS.8212.33.D.2012.

oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej **pomocy w formie posiłku**, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

GOPS.8223.45.2012;   GOPS.8223.59.2012;   GOPS.8223.112.2012;   GOPS.8223.113.2012;
GOPS.8223.38.2012;   GOPS.8223.69.2012;   GOPS.8223.114.2012;   GOPS.8223.105.2012;
GOPS.8223.106.2012;   GOPS.8223.22.2012;   GOPS.8223.44.2012;   GOPS.8223.29.2012;
GOPS.8223.73.2012;   GOPS.8223.17.2012,   GOPS.8223.101.2012.POKL;
GOPS.8223.77.2012.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajduje się kompletna dokumentacja - aktualizacje wywiadów oraz pozostałe załączniki określające sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

W decyzjach administracyjnych wydawanych na zasiłki celowe z Programu oraz posiłki przywołano ustawę o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, rozporządzenie w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz Kodeks postępowania administracyjnego.

Decyzje administracyjne na posiłek wydawane są dwa razy w roku: na okres od stycznia do czerwca oraz od września do grudnia.

Do zasadności przyznanej pomocy nie wniesiono zastrzeżeń.

Ad 3. Jakość usług opiekuńczych na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radkowie nie realizuje usług opiekuńczych, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną. Z oświadczenia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, iż środki finansowe przeznaczone na zadania własne gminy nie pozwalają na zatrudnienie opiekunki (Zał. Nr 3 – Oświadczenie Kierownika). Potrzeby w tym zakresie realizowane są poprzez prace społecznie - użyteczne, prace interwencyjne i pomoc sąsiedzką.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował zadanie związane ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej) dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Usługami objęto 16 osób. Usługi wykonywane są przez 2 opiekunki specjalistyczne, których praca jest dokumentowana poprzez comiesięczne karty pracy (zawierają: datę, godzinę, potrzeby chorego, realizacja, podpis chorego).

Sprawdzono akta o numerach decyzji:

GOPS.8225.20.2012; GOPS.8225.5.2012; GOPS.8225.17.2012; GOPS.8225.2.2012; GOPS.8225.4.2012; GOPS.8225.3.2012 i GOPS.8225.14.2012; GOPS.8225.7.2012; GOPS.8225.09.2012 i GOPS.8225.9.1.2012; GOPS.8225.1.2012 i decyzja uchylająca GOPS.8225.2.U.2012.

W aktach znajdują się wymagane dokumenty tj. aktualny wywiad środowiskowy, zaświadczenie z Poradni Zdrowia Psychicznego o konieczności usług lub karta wypisu ze szpitala, orzeczenie o niepełnosprawności oraz zaświadczenia o wysokości dochodów lub odcinki rent i emerytur. Wszystkie decyzje zostały zmienione po wejściu w życie nowych kryteriów do pomocy społecznej.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek skierował do domu pomocy społecznej. Ośrodek Pomocy Społecznej w Radkowie w okresie objętym kontrolą opłacał za pobyt w domu pomocy społecznej 2 osób, których koszt pobytu wyniósł **37 719,68 zł.**

Ad 4. Kontrola jakości pracy socjalnej poprzez analizę indywidualnych przypadków ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania instrumentów pracy socjalnej - kontraktu socjalnego.

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Pracę socjalną prowadzi pracownik socjalny w terenie z osobami i rodzinami w celu poprawy funkcjonowania rodzin oraz osób w ich środowisku społecznym. Z tej formy pomocy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Radkowie w roku 2012 korzysta 63 rodziny, z tego wyłącznie z pracy socjalnej korzysta 12 rodzin. Praca socjalna jest prowadzona głównie z rodzinami i osobami w celu rozwinięcia i wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej a także aktywności zawodowej i społecznej. Pracownicy socjalni prowadzą zeszyty pracy socjalnej, w których zapisują czego dotyczyła wizyta w środowisku, np.: omówienie zachowania i nauki dzieci w szkole, mobilizowanie do podjęcia terapii, informacje nt. stanu zdrowia.

Liczba rodzin korzystających z pracy socjalnej	Cel pracy socjalnej	Formy pracy socjalnej
---	----------------------------	------------------------------

2	Zapewnienie podstawowych warunków życia	Mobilizowanie do ulepszenia warunków życia
27	Minimalizowanie negatywnego wpływu tych czynników, które nie mogą być zmienione lub usunięte, trening w zakresie radzenia sobie z trudnościami życia codziennego	Informowanie, wspieranie, porady indywidualne, współpraca z instytucjami, szkołą, kierowanie do specjalistów celem systemowej pomocy rodzinie
9	Zaspokojenie potrzeb indywidualnych, które we własnym zakresie nie są w stanie zaspokoić	Pomoc w uzyskaniu świadczeń, dostarczenie żywności
21	Wspomaganie w rozwiązywaniu problemów i trudności w celu pomocy w osiągnięciu bardziej satysfakcjonującego poziomu życia	Porady indywidualne w celu zwiększenia aktywności życiowej oraz aktywności zawodowej, mobilizowanie do podjęcia pracy
4	Inne	Kontakt z lekarzem, organizacja pobytu w szpitalu

W rozwiązywaniu trudnych problemów swoich podopiecznych kontrolowana jednostka współpracuje z Urzędem Gminy, Powiatowym Urzędem Pracy, Ośrodkiem Zdrowia, szkołami, Policją, organizacjami pozarządowymi.

Głównym celem programu systemowego realizowanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radkowie "Aktywna integracja w gminie Radków", jest aktywizacja społeczności lokalnej poprzez aktywne formy integracji społecznej ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania w ramach Programu skierowane są do klientów pomocy społecznej, zagrożonych wykluczeniem społecznym, a w szczególności: do osób bezrobotnych, opuszczających zakłady karne, niewydolnych wychowawczo rodziców, osób niepełnosprawnych, osób i rodzin z problemem alkoholowym, osób doświadczających przemocy, innych osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. W roku 2012 GOPS realizuje Program dla 8 osób w tym jedna osoba kontynuująca uzupełnienie edukacji. Wśród beneficjentów znajdują się osoby bezrobotne, jak również rolnicy posiadający tzw. małe gospodarstwa. W roku bieżącym zorganizowane zostały warsztaty doradztwa zawodowego z elementami przedsiębiorczości. Ważnym aspektem są comiesięczne spotkania psychologa rodzinnego z rodzinami uczestników. Z 7 rodzinami w projekcie pracuje asystent rodziny zatrudniony na umowę zlecenie. Wsparciem objęte są rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Praca socjalna w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Radkowie prowadzona jest również w oparciu o kontrakt socjalny. Narzędziem tym w roku 2012 zostało objętych 6 rodzin. Głównym celem zawartym w kontraktach socjalnych było zwiększenie aktywności

zawodowej rodziny, poprawa funkcjonowania rodzin, a także utrzymanie trzeźwości osób nadużywających alkoholu.

Postanowień zawartych w kontrakcie nie dotrzymała jedna rodzina, jedna rodzina również odmówiła zawarcia kontraktu socjalnego, natomiast pozostałe rodziny są w trakcie realizacji zawartych celów. Ocena nastąpi zgodnie z zawartymi w kontraktach socjalnych terminami.

Ad 5. Sposób wdrażania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kontrolowana jednostka ma zlecone do realizacji zadanie wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na dzień kontroli GOPS w Radkowie zatrudnia asystenta rodziny w ramach środków z POKL.

Ad 6. Zbadanie procedury opracowania i wdrażania przez gminę „Strategii rozwiązywania problemów społecznych”, w tym:

- ***powołanie Zespołu roboczego,***
- ***diagnoza sytuacji społecznej gminy ,***
- ***analiza SWOT (opis szans i zagrożeń oraz słabych i mocnych stron gminy),***
- ***określenie celów strategicznych i operacyjnych, harmonogram realizacji, sposób monitorowania realizacji strategii.***
- ***realizacja celów strategicznych i operacyjnych ujętych w strategii.***

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radków została przyjęta do realizacji Uchwałą Nr XXXI/141/2006 Rady Gminy w Radkowie z dnia 10 października 2006 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 - 2013 (Załącznik Nr 4).

Strategia była aktualizowana uchwałą Nr XVIII/79/2009 Rady Gminy w Radkowie z dnia 2009 r. w sprawie zatwierdzenia aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008 - 2015 (Załącznik Nr 5).

Aktualizację Strategii podjęto w związku z podpisaniem porozumienia o współpracy przy realizacji Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich pomiędzy Marszałkiem Województwa Świętokrzyskiego a Gminą Radków.

Zaktualizowana Strategia została pozytywnie zaopiniowana przez Konsultanta Regionalnego Panią Małgorzatę Rudnicką w dniu 22 stycznia 2009 r.

Powołanie zespołu roboczego

Zarządzeniem Nr 1/08 z dnia 5 maja 2008 r. Wójt Gminy Radków powołał Zespół Roboczy ds. wdrażania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, którego zadaniem było m.in. przygotowanie aktualizacji Strategii.

Prace nad aktualizacją Strategii prowadzone były podczas warsztatów z udziałem liderów lokalnych: radnych Gminy, pracowników urzędu Gminy i Ośrodka Pomocy Społecznej, placówek oświatowych, organizacji pozarządowych, kościelnych, sołtysów, grup nieformalnych. Odbyły się 3 spotkania warsztatowe (15.05.2008 r., 9.06.2008 r., 16.06.2012r.). Dokumentację dotyczącą pracy Zespołu nad aktualizacją Strategii stanowią listy obecności, protokoły posiedzeń Zespołu, dokumentacja robocza z pracy warsztatów.

W aktualizacji Strategii uwzględniono materiały będące w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie, a także badania ankietowe przeprowadzone w 2007 r. wśród społeczności lokalnej (sołtysi, dzieci i młodzież, nauczyciele), a także dane statystyczne GUS, PUP, Policji.

Diagnoza problemów społecznych

Diagnoza problemów społecznych została poprzedzona szczegółową analizą stanu Gminy Radków w takich obszarach jak: położenie geograficzne, demografia, marginalizacja i wykluczenie społeczne w perspektywie ops, kwestia dziecka, osoby bezrobotne, niepełnosprawność, uzależnienie, przestępczość. Wzięto również pod uwagę wyniki ankiety, w której członkowie lokalnej społeczności wskazywali na najważniejsze, według nich problemy społeczne w gminie.

Na tej podstawie stworzono katalog najważniejszych problemów społecznych, do których należą:

- wysoki poziom bezrobocia,
- uzależnienie od środków psychotropowych,
- postępujące starzenie się społeczności oraz pogarszająca się sytuacja materialna ludzi starszych samotnych i niepełnosprawnych,
- dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze,
- mała liczba organizacji pozarządowych działających w gminie, co utrudnia realizację nowatorskich rozwiązań i występowanie o fundusze.

Każdy z problemów został szeroko omówiony z przedstawieniem skali problemu w Gminie Radków.

Analiza SWOT

Dla potrzeb strategii przeprowadzono analizę SWOT. Wskazano na mocne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia, które mają istotne znaczenie dla realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i zostały uwzględnione przy formułowaniu celów strategicznych.

Misja / wizja

„Gmina Radków to Gmina, w której społeczność będzie wyedukowana, osoby potrzebujące otoczone będą wsparciem i pomocą. W dzieciach i młodzieży będą kształtowane pozytywne wartości i postawy. Społeczność będzie żyła w czystym środowisku, pamiętając o dziedzictwie kulturowym”.

Cele strategiczne i operacyjne

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej oraz analizy SWOT sformułowano następujące cele strategiczne, których realizacja przyczyni się do rozwiązania lub zmniejszenia skali występowania problemów społecznych w Gminie Radków:

- 1) rozwijanie integracyjnego wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych oraz osób niepełnosprawnych zapewniając im odpowiednią opiekę i pomoc oraz godne warunki życia dla osób starszych,
- 2) przeciwdziałanie patologiom i wzmocnienie systemu pomocy i opieki osobom uzależnionym i ich rodzinom,
- 3) kreatywność i przedsiębiorczość osób bezrobotnych drogą na rynek pracy,
- 4) rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Dla każdego z celów strategicznych wyznaczono szczegółowe oraz kierunki działań niezbędne do ich realizacji.

Harmonogram działań z podaniem kosztorysu na określone cele.

Strategia zawiera harmonogram realizacji. Dla każdego celu strategicznego określono cele operacyjne oraz kierunki działań. Wskazano odpowiedzialnych za realizację działań (osoby/instytucje), źródło pochodzenia środków finansowych, partnerów uczestniczących w realizacji działań, czas realizacji oraz wskaźniki/mierniki realizacji.

Monitorowanie i ewaluacja

Na str. 80-81 Strategii zawarto zapisy dotyczące sposobu monitorowania jej realizacji. Zapisano, iż Strategia będzie systematycznie monitorowana przy udziale Zespołu ds. Wdrażania Strategii oraz przedstawicieli społecznych, którzy opiniować będą także roczne plany realizacji Strategii. Zespół oceniać będzie przynajmniej raz w roku poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań, a swoją ocenę przekazywał Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań.

W Strategii zapisano, że odpowiedzialnymi za wdrażanie Strategii są: Wójt Gminy Radków i Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

Nie przedstawiono żadnych dowodów na monitorowanie i ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radków.

Realizacja celów strategicznych i operacyjnych ujętych w strategii.

Z informacji sporządzonej dla potrzeb kontroli przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie (Zał. Nr 6) wynika, że założone w Strategii na lata 2008-2012 do realizacji przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej cele były realizowane w bieżącej pracy Ośrodka. Przedstawiono zrealizowane w tym czasie działania.

Kierownik OPS oświadczyła, że w formie ustnej przekazywała wójtowi „ewaluację zapisów strategicznych, akcentując niezrealizowane cele i potrzebę podjęcia w tym kierunku odpowiednich działań uwzględniając potrzeby starzejącej się wsi”.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

Pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego z Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, usługi opiekuńcze, posiłek, zasiłki celowe i specjalne celowe przyznano celowo i zasadnie.

W aktach klientów znajdują się aktualne zaświadczenia z PUP, zakładów pracy o wysokości dochodów, odcinki rent i emerytur oraz inne dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową i majątkową.

Statut i regulamin organizacyjny kontrolowanej jednostki jest prawidłowy.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Radkowie Kierownik oraz pracownicy socjalni posiadają odpowiednie kwalifikacje wymagane na zajmowanych stanowiskach.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), na jednego mieszkańca przypada 1 294 mieszkańców.

W decyzjach wydawanych na zasiłki stałe, okresowe i usługi opiekuńcze zespół kontrolny odnotował rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej z 2009 r. i 2012 r.

Pozytywnym jest fakt, iż wszystkie dzieci na terenie gminy otrzymują gorący posiłek, co zgodne jest z ideą Programu dożywiania.

Kontrolowana jednostka wykorzystuje dostatecznie kontrakt socjalny poza projektem systemowym PO KL jako instrument pracy socjalnej.

Na uwagę zasługuje fakt, iż w wywiadach lub ich aktualizacjach opisana jest szczegółowo praca socjalna z daną osobą.

Natomiast mimo zapisów zawartych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, nie jest ona monitorowana i wdrażana zgodnie z tymi zapisami. Wdrażanie Strategii nie jest zadaniem tylko ośrodka pomocy społecznej, który zgodnie z art. 110 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1372 z późn. zm.) powinien być koordynatorem realizacji Strategii, a w proces monitorowania i wdrażania powinny być włączone wszystkie wymienione w Strategii podmioty.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika Ośrodka oraz pracowników socjalnych.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61, poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza

się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.
2. Tabela sporządzona przez kierownika OPS pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.
3. Wyjaśnienia Kierownika jednostki w kwestii usług opiekuńczych.
4. Kopia uchwały Nr XXXI/141/2006 Rady Gminy w Radkowie z dnia 10 października 2006 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 – 2013.
5. Kopia uchwały Nr XVIII/79/2009 Rady Gminy w Radkowie z dnia 2009 r. w sprawie zatwierdzenia aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008 – 2015.
6. Informacja Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Protokół sporządzono 17.12.2012 r., przesłano 20.12.2012 r.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej

Ze strony kontrolowanej:

1. Magdalena Pracoń

Halina Knapik – Kierownik GOPS

2. Barbara Nowak

3. Zofia Syska